

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту
економіки та менеджменту

_____ проф. Дзьоба О. Г.

« ____ » _____ 2019 р.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва)

спеціальність

051 Економіка

(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю «Економіка».

Розробник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н. _____

Л. Р. Маринчак

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від «_____» _____ 2019 року № __

Завідувач кафедри фінансів,
д.е.н., професор _____

І. Г. Фадєєва

Робочу програму схвалено на засіданні випускової кафедри обліку і оподаткування
Протокол від «_____» _____ 2019 року № __

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри
прикладної економіки,
к.е.н., доцент _____

У. Б. Бережницька

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр <u> 1 </u>		Семестр <u> </u>	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	4	4	4	4		
Кількість модулів	2	2	2	2		
Загальний обсяг часу, год	120	120	120	120		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	45	14	45	14		
лекційні заняття	18	6	18	6		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	27	8	27	8		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	75	106	75	106		
виконання курсової роботи	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	5	6	5	6		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	20	10	20	10		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	15	60	15	60		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20	15	20	15		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до екзамену	15	15	15	15		
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Розвиток інтеграційних процесів та поглиблення міжнародної економічної співпраці суб'єктів господарювання дозволяє використовувати світовий досвід щодо здійснення регіональних перетворень. Це, у свою чергу, обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку національної економіки. Теоретичні аспекти функціонування різних форм прояву міжнародних економічних відносин та набуті практичні навички із реалізації отриманих знань у роботі з іноземними партнерами безперечно актуалізують необхідність вивчення студентами дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Мета вивчення дисципліни – набуття фахівцями компетенцій щодо формування системи спеціальних знань із проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин для фундаментальної і спеціальної освіти, а також для практичної діяльності за фахом.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- визначати структуру міжнародної економіки;
- аналізувати міжнародні економічні відносини, особливості їх формування;
- здійснювати порівняння світових інтеграційних процесів;
- здійснювати формування організаційно-правових аспектів зовнішньоекономічної діяльності;
- визначати напрями вдосконалення зовнішньоекономічних відносин.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:**

загальних:

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті;
- здатність організовувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо;

фахових:

- аналізувати й оцінювати економічне, політико-правове і соціально-середовище міжнародних економічних відносин;
- прогнозувати напрями і форми розвитку міжнародних економічних відносин України;
- аналізувати сучасні процеси трансформації та глобалізації;
- приймати економічні рішення у міжнародних відносинах.

Зміст уміння, що забезпечується вищеописаними компетентностями полягає у вмінні використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Результати навчання дисципліни **деталізують такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:**

- засвоєння теоретичних загальних положень з міжнародних економічних відносин, включаючи питання міжнародного руху капіталу, робочої сили, технологій, а також міжнародної регіональної інтеграції та глобалізаційних процесів;
- опанування основ діяльності міжнародних економічних організацій, транснаціональних корпорацій і мультинаціональних корпорацій;
- отримання професійно-профільних знань для вироблення раціональних управлінських рішень та розв'язання якісних і кількісних задач у сфері міжнародних економічних відносин.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи, середовище розвитку та ключові проблеми МЕВ	6	2		
ЗМ 1	Теоретичні основи міжнародних економічних відносин	1	0,25	1,3, 5-8, 13, 21	
1.1	Сутність, об'єкти, суб'єкти і рівні розвитку МЕВ				
1.2	Основні економічні закони і принципи розвитку МЕВ				
1.3	Міжнародний порядок в системі МЕВ				
ЗМ2	Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства	1	0,25	1, 3, 5-8, 21	
2.1	Передумови розвитку МЕВ як структурного елемента світового господарства				
2.2	Особливості середовища міжнародних економічних відносин				
2.3	Класифікація національних економік в системі МЕВ				
2.4	Форми прояву МЕВ				
ЗМ 3	Міжнародна економічна інтеграція. Участь України в інтеграційних процесах	2	1	1, 3, 5-8, 13, 20	
3.1	Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції				
3.2	Форми міжнародної економічної інтеграції: особливості та характерні риси				
3.3	Інтеграційні процеси в різних регіонах світу				
3.4	Інтеграція України в світове співтовариство: переваги та недоліки				
ЗМ 4	Міжнародні економічні організації	1	0,25	1, 3, 5-8	
4.1	Поняття міжнародних економічних організацій, головні функції, принципи і методи їх діяльності				
4.2	Сучасна система МЕО та їх класифікація.				
4.3	Діяльність міжнародних організацій у різних сферах міжнародних економічних відносин				
ЗМ 5	Міжнародні корпорації у світовому господарстві	1	0,25	1, 3, 5-8, 15, 19	
5.1	Сутність та причини виникнення ТНК				

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
5.2	Типи ТНК. ТНК як агент глобалізації світової економіки				
5.3	Середовище функціонування транснаціональних корпорацій				
М 2	Особливості функціонування різних форм прояву МЕВ	12	4		
ЗМ 6	Світовий ринок товарів	2	1	1, 3, 5-8, 10, 14, 16	
6.1	Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку				
6.2	Види і форми міжнародної торгівлі				
6.3	Основні показники міжнародної торгівлі				
6.4	Державне регулювання міжнародної торгівлі: тарифні і нетарифні методи				
6.5	Діяльність міжнародних торговельних організацій				
ЗМ 7	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	2	0,5	1, 3, 5-8, 12	
7.1	Світовий ринок послуг та його структура				
7.2	Міжнародні фінансові послуги				
7.3	Міжнародні послуги страхування				
7.4	Світовий ринок туристичних послуг				
7.5	Міжнародний ринок професійних послуг				
ЗМ 8	Міжнародна трудова міграція	2	0,5	1, 3, 5-8	
8.1	Сутність та структура світового ринку праці				
8.2	Основні види та причини трудової міграції				
8.3	Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції				
8.4	Методи регулювання міжнародних міграційних процесів				
ЗМ 9	Міжнародні валютні відносини та міжнародні розрахунки	2	1	1, 2, 3, 5-8, 11	
9.1	Світова валютна система та її складові				
9.2	Валюта та її ознаки. Валютний курс				
9.3	Валютна політика та заходи державного валютного регулювання				
9.4	Форми та інструменти міжнародних валютних розрахунків				
9.5	Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації				

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 10	Міжнародний рух капіталу	2	0,5	1, 2, 3, 5-8, 10, 12, 17, 18	
10.1	Міжнародний рух капіталу: сутність та причини				
10.2	Сутність міжнародного кредиту, його види, принципи, функції, суб'єкти та форми				
10.3	Міжнародна інвестиційна діяльність				
ЗМ 11	Міжнародне науково-технічне співробітництво	2	0,5	1, 3, 5-8	
11.1	Світовий ринок технологій: суть і структура				
11.2	Міжнародні науково-технічні дослідження				
11.3	Міжнародне регулювання передачі технологій				

Всього:

Модулів 2, змістових модулів 11

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи, середовище розвитку та ключові проблеми МЄВ	10	3		
ЗМ 1	Теоретичні основи міжнародних економічних відносин	2	0,5	1,3, 5-8, 13, 21	
П 1.1	Сутність, об'єкти, суб'єкти і рівні розвитку МЄВ				
ЗМ 2	Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства	2	0,5	1, 3, 5-8, 21	
П 2.1	Передумови розвитку МЄВ як структурного елементу світового господарства				
ЗМ 3	Міжнародна економічна інтеграція. Участь України в інтеграційних процесах	2	1	1, 3, 5-8, 13, 20	
П 3.1	Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції				
ЗМ 4	Міжнародні економічні організації	2	0,5	1, 3, 5-8	
П 4.1	Поняття міжнародних економічних організацій, головні функції, принципи і методи їх діяльності				
ЗМ 5	Міжнародні корпорації у світовому господарстві	2	0,5	1, 3, 5-8, 15,	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
				19	
П 5.1	Сутність та причини виникнення ТНК				
М 2	Особливості функціонування різних форм прояву МЕВ	17	5		
ЗМ 6	Міжнародні торговельні відносини	7	1,5	1, 3, 5-8, 10, 14, 16	
П 6.1	Міжнародна торгівля як основна форма МЕВ, її структура та динаміка розвитку				
ЗМ 7	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	2	1	1, 3, 5-8, 12	
П 7.1	Світовий ринок послуг та його структура				
ЗМ 8	Міжнародна трудова міграція	2	0,5	1, 3, 5-8	
П 8.1	Міжнародна трудова міграція та причини її виникнення				
ЗМ 9	Міжнародні валютні відносини та міжнародні розрахунки	2	1	1, 2, 3, 5-8, 11	
П 9.1	Світова валютна система та її складові				
ЗМ 10	Міжнародний рух капіталу	2	0,5	1, 2, 3, 5-8, 10, 12, 17, 18	
П 10.1	Міжнародний рух капіталу: сутність та причини				
ЗМ 11	Міжнародне науково-технічне співробітництво	2	0,5	1, 3, 5-8	
П 11.1	Світовий ринок технологій: суть і структура				

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи, середовище розвитку та ключові проблеми МЕВ	30	36		
ЗМ 1	Теоретичні основи міжнародних економічних відносин	5	5	1,3, 5-8, 13, 21	
П 1.1	Еволюція розвитку МЕВ				
П 1.2	Характеристика рівнів здійснення МЕВ				

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 2	Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства	5	5	1, 3, 5-8, 21	
П 2.1	Інституціональне забезпечення МЕВ та його складові елементи				
П 2.2	Форми діяльності підприємств на міжнародному ринку				
ЗМ 3	Міжнародна економічна інтеграція. Участь України в інтеграційних процесах	10	16	1, 3, 5-8, 13, 20	
П 3.1	Утворення та розвиток Європейського економічного союзу				
П 3.2	Переваги та недоліки євроінтеграційних процесів України				
П 3.3	Врехт: «за» і «проти» виходу Британії з Євросоюзу				
ЗМ 4	Міжнародні економічні організації	5	5	1, 3, 5-8	
П 4.1	Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету				
ЗМ 5	Міжнародні корпорації у світовому господарстві	5	5	1, 3, 5-8, 15, 19	
П 5.1	ТНК як агент глобалізації світової економіки				
М 2	Особливості функціонування різних форм прояву МЕВ	45	70		
ЗМ 6	Міжнародні торговельні відносини	20	30	1, 3, 5-8, 10, 14, 16	
П 6.1	Теорії міжнародної торгівлі				
П 6.2	Основні завдання міжнародних торговельних організацій				
П 6.3	Міжнародна конкуренція та теорія конкурентних переваг				
П 6.4	Зміст та структура міжнародного контракту купівлі-продажу товарів				
П 6.5	Базові умови поставки товарів Incoterms				
ЗМ 7	Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	5	10	1, 3, 5-8, 12	
П 7.1	Міжнародні транспортні послуги. Переваги та недоліки різних видів транспорту				
П 7.2	Міжнародні інформаційні та освітні послуги				
ЗМ 8	Міжнародна трудова міграція	5	10	1, 3, 5-8	
П 8.1	Основні напрямки сучасних міграційних потоків				
П 8.2	Інтеграція України у світовий ринок праці				

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 9	Міжнародні валютні відносини та міжнародні розрахунки	5	10	1, 2, 3, 5-8, 11	
П 9.1	Еволюція світової валютної системи				
П 9.2	Міжнародний валютний фонд: функції та завдання				
ЗМ 10	Міжнародний рух капіталу	5	5	1, 2, 3, 5-8, 10, 12, 17, 18	
П 10.1	Основні форми та цілі вивозу капіталу за кордон				
ЗМ 11	Міжнародне науково-технічне співробітництво	5	5	1, 3, 5-8	
П 11.1	Ліцензійна торгівля технологіями між країнами				
П 11.2	Інтелектуальна власність, її об'єкти та захист прав інтелектуальної власності				

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна навчальна література:

1. Амеліна І.В. Навч. посібник: Міжнародні економічні відносини / І.В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. — 256 с.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини.: Підручник – 4-те видання, переробка і доповнення. – К.: Знання, 2004.- 409 с.
3. Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні економічні відносини: підручник. - К.: Кондор, 2015. - 266 с.
4. Коваленко Ю.О., Румянцев А.П. Міжнародна торгівля послугами: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2003. – 112 с.
5. Роберт Карбау. Міжнародна економіка /Переклад з англійської Р. Косодія. – Суми: ВАТ „Сумська обласна друкарня”, видавництво „Козацький вал”, 2004. – 652 с.
6. Міжнародна економіка.: Підручник/ А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоча та ін.: За ред. А.П. Румянцева. – К.: Знання – Прес, 2003. – 447 с.
7. Міжнародні економічні відносини: Підручник / За ред. І. М. Школи. - К.: КНЕУ, 2013. – 589 с.
8. Романчиков В.І., Романченко І.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: ЦУЛ, 2008. - 256 с.
- 9.

4.2 Додаткова навчальна література:

10. Бойцун Н.Є., Стукало Н.В. Міжнародні фінанси.: Навчальний посібник. – 2-ге видання. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 336 с.
11. Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С., та ін. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. - 2-ге видання., перероб. і доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.

12. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М.І.Славука. - К.: КНЕУ, 2002. - 392 с.
13. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях.: Навчальний посібник: 2-ге видання., переробка і доповнення./ За редакцією Ю.Г. Козака. – К.: ЦУЛ, 2003. – 294 с.
14. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: моногр. [В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.]; за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 504 с.
15. Покрещук О.О. Правове регулювання міжнародної торгівлі у контексті норм і правил ГАТТ/СОТ. Наукове видання. - К.: Зовнішня торгівля, 2013. -512 с.
16. Руденко Л.В. Транснаціональні корпорації: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2004. - 227 с.
17. Румянцев А.П., Башинська А.І., Корнилова І.М., Коваленко Ю.В. Міжнародна торгівля.: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 376 с.
18. Сазонець І.Л., Джутів О.А., Сазонець О.М. Міжнародна інвестиційна діяльність.: Навчальний посібник . – Київ: ЦНЛ, 2003. – 156 с.
19. Сливоцький А. Міграція капіталу: Як у замислах на кілька кроків випередити своїх конкурентів: Переклад з англійської. – К.: Універсальне видавництво „Пульсари”, 2001. – 296 с.
20. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. Д. Г. Лук'яненка. - К.: КНЕУ, 2001. - 538 с.
21. Україна в процесах міжнародної інтеграції / За ред. д-ра екон. наук В. Р. Сіденка. - Х.: Форт, 2013. - 280 с.
22. Філіпенко А. С. МЕВ: історія: Підручник. - К.: Либідь, 2006. - 392с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 7. За даними таблиці 7 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 7 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ1-ЗМ5 (М1)	10
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ6-ЗМ11 (М2)	15
Контроль засвоєння практичних навиків змістових модулів ЗМ1-ЗМ5 (М1)	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістових модулів ЗМ6-ЗМ10 (М2)	15
Контроль практичних навиків при виконанні практичного завдання «Складання міжнародного контракту купівлі-продажу товару на основі заданої базисної умови» (згідно варіанту)	35
Захист реферату на задану тему	5
Усього	100

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів» відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни